

ระเบียบวิธีวิจัย เชิงคุณภาพ

จากแนวคิด
ทฤษฎี
สู่การปฏิบัติ

ชำนาญ ปานางษ์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
Naresuan University Publishing House
www.nupress.grad.nu.ac.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ชำนาญ ปานนางษ์.

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ : จากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.--พิมพ์ครั้งที่ 2.--พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2563.
248 หน้า.

1. วิจัยเชิงคุณภาพ. 2. วิจัย. I. ชื่อเรื่อง

001.4

ISBN 978-616-426-185-3

ISBN (e-book) 978-616-426-150-1

สพ. 63

ราคา 250 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2562

พิมพ์ครั้งที่ 2 ตุลาคม พ.ศ. 2563

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามการลอกเลียนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากจะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่ 1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารวิทยกิตติ ชั้น 14 ซอยจุฬาลงกรณ์ 64 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระแก้ว กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-7000-3

สยามสแควร์ อาคารวิทยกิตติ กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-9881, 0-2255-4433

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-5

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 044-216131-2

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) จังหวัดนครนายก โทร. 037-393-023, 037-393-036

จัดสรรจามจุรี กรุงเทพฯ โทร. 0-2160-5301

มหาวิทยาลัยพะเยา โทร. 0-5446-6799, 0-5446-6800

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. 044-922662-3

สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 0-2218-3979

สาขาหัวหมาก โทร. 02-374-1378

2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-0113

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารอเนกประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2613-3899, 0-2623-6493

สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0-5394-4990-1

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0-7428-2980, 0-74282981

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา โทร. 0-7329-9980

4. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารมหาธรรมราชา จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5596-8833 ถึง 8836

กองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร
ออกแบบปกและรูปเล่ม สรณา แสงเย็นพันธ์

พิมพ์ที่ บริษัท กู๊ดเฮด พรินท์ติ้ง แอนด์ แพคเกจจิ้ง กรู๊ป จำกัด 6/1 นิคมอุตสาหกรรมบางชัน ซอยเสรีไทย 58
แขวงมีนบุรี เขตมีนบุรี กรุงเทพฯ 10510 โทร. 02-136-7042

สำนักพิมพ์มีนโยบายวิชาการของผู้พิมพ์
และจัดจำหน่ายสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง
<http://www.thaibooksociety.com>

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าเขียนติดต่อได้
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

☎ nuph@nu.ac.th

📧 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

☎ 0 5596 8833-8836 🌐 nu_publishing

LINE @nupress

f @ClubNaresuan

พิมพ์บน
กระดาษคุณภาพ เพื่อลดงานคุณภาพ
กระดาษแบบสายพานรีด

คำนำ

การวิจัยเชิงคุณภาพได้รับการนำไปใช้ในการดำเนินวิจัยอย่างหลากหลายที่เป็นเช่นนี้ เพราะกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพเข้าถึงกลุ่มผู้ให้ข้อมูลมากกว่า ซึ่งนักวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะต้องเข้าไปสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามสภาพการณ์ แล้วจึงนำมาถ่ายทอดให้แก่ผู้ที่หิวยกงานวิจัยขึ้นมาอ่าน ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะต้องได้รับการฝึกฝนมาเป็นอย่างดี หากผู้ที่ไม่ม่ประสบการณ์ในเรื่องดังกล่าว นับว่าเป็นเรื่องที่ยากยิ่ง ดังนั้นในการหาทางลัดสำหรับผู้ที่มีประสบการณ์น้อยหรือไม่มีประสบการณ์ก็ควรที่จะศึกษาจากประสบการณ์ของนักวิจัยท่านอื่น ๆ ซึ่งจะต้องเลือกให้สอดคล้องกับบริบทที่ตนจะศึกษา

หนังสือระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ จากแนวคิด ทฤษฎี สู่อการปฏิบัติเล่มนี้ได้เรียบเรียงขึ้นจากการศึกษาดำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ ทั้งจากต่างประเทศ ในประเทศ จากงานวิจัยของนักวิจัยท่านอื่น และงานวิจัยที่ผู้เขียนได้ทำการวิจัยด้วยตนเอง โดยเริ่มตั้งแต่ภาคทฤษฎี จนถึงการปฏิบัติและตัวอย่างของงานวิจัยที่สอดคล้องกับทฤษฎีนั้น ๆ ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่อ่านหนังสืออยู่ในขณะนี้ได้มองเห็นภาพรวมของแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่จะออกมา นอกจากนี้ผู้อ่านยังสามารถพลิกแพลงแนวคิด ทฤษฎี แนวปฏิบัติ ไปใช้ในงานวิจัยของตนได้ เพื่อให้เกิดการสร้างสรรคในวิธีดำเนินการวิจัยให้มากยิ่งขึ้น ได้ข้อมูลที่เป็นจริงตามสภาพการณ์มากที่สุด

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ที่เริ่มต้นศึกษา จนผู้ที่ทำการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเป็น จนสามารถทำการวิจัยได้สำเร็จลุล่วง

ชานาญ ปานวงษ์

สารบัญ

บทที่ 1 ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ..... 1

- » ความหมาย ความสำคัญของระเบียบวิธีวิจัย..... 1
- » ความหมาย ความสำคัญของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ..... 2
- » ลักษณะเฉพาะของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ..... 4
- » รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ 7
- » คุณภาพของงานวิจัยเชิงคุณภาพ..... 8
- » ข้อพึงระวังในการวิจัยเชิงคุณภาพ 10
- » จริยธรรมการวิจัยเชิงคุณภาพ 11

บทที่ 2 การกำหนดชื่อเรื่องที่เหมาะกับการวิจัยเชิงคุณภาพ..... 19

- » การกำหนดปัญหา..... 21
- » การตั้งชื่อเรื่อง..... 22

บทที่ 3 การเขียนความเป็นมาและปัญหาการวิจัยเชิงคุณภาพ 31

- » การเขียนความเป็นมา 31
- » คำถามการวิจัย..... 36

บทที่ 4 การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยเชิงคุณภาพ..... 43

- » การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย 43
- » การเขียนวัตถุประสงค์..... 46

บทที่ 5 การกำหนดขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ.....53

- » การกำหนดขอบเขตของการวิจัย.....53
- » ตัวอย่างการเขียนขอบเขตของงานวิจัย.....55

บทที่ 6 การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเชิงคุณภาพ.....63

- » ความหมายและความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม63
- » ประโยชน์ของการทบทวนวรรณกรรม.....64
- » ลักษณะของวรรณกรรมที่ควรนำมาทบทวน67
- » แหล่งสืบค้นวรรณกรรม68
- » ขั้นตอนการทบทวนวรรณกรรม72

บทที่ 7 ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ.....81

- » การออกแบบการวิจัย.....81
- » ลักษณะของการออกแบบการวิจัย84
- » การเลือกสนามการวิจัย.....93
- » หลักการเลือกสนาม94
- » การเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูล.....97
- » การทำงานภาคสนาม 107

บทที่ 8 การสร้างเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ.....119

- » การสังเกต 119
- » การสัมภาษณ์ 127
- » การสนทนากลุ่ม 130

บทที่ 9 การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ145

- » การบันทึกภาคสนาม..... 145
- » ภาพถ่าย..... 151
- » การรวบรวมข้อมูลจากเอกสารต่าง ๆ..... 154

บทที่ 10 การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพ 157

- » เงื่อนไขการวิเคราะห์ข้อมูล..... 157
- » การตรวจสอบข้อมูล..... 160
- » ขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล..... 173

บทที่ 11 การนำเสนอผลการวิจัยเชิงคุณภาพ..... 199

- » ส่วนประกอบของรายงานวิจัย..... 200
- » การวางแผนการเขียนรายงานวิจัย 200
- » การเขียนรายงานฉบับเต็ม..... 202
- » ลักษณะของรายงานวิจัยที่ดี..... 208

ภาคผนวก ตัวอย่างงานวิจัยเชิงคุณภาพ211

ดัชนี..... 236

”

เมื่อเอ่ยคำว่าวิจัย หลายคนคงนึกกริ่งเกรงในใจว่า เป็นเรื่องยาก เป็นเรื่องที่ไม่อยากเข้าไปข้องแวะด้วยประการใด ๆ ทั้งปวง กระนั้นก็ตามที่ในฐานะที่เรา ๆ ท่าน ๆ อยู่ในแวดวงวิชาการแล้ว จะปฏิเสธวิจัยไปไม่ได้เลย ดังนั้นจึงควรหันมาทำความเข้าใจเพื่อให้คลายความกังวลดังกล่าว

“

- ชำนาญ ปาณาวงษ์ -

CHAPTER

01

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ความหมาย ความสำคัญของระเบียบวิธีวิจัย

เมื่อกล่าวถึงความหมายของคำว่าระเบียบวิธีวิจัยนั้นจำเป็นจะต้องศึกษาจากความหมายของผู้รู้อื่น ๆ ดังต่อไปนี้

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2560, ออนไลน์) กล่าวว่า คำว่าวิธีวิทยาตรงกับศัพท์ภาษาอังกฤษว่า methodology (meta + hodos = way) +logie ตามรากศัพท์วิธีวิทยา หมายถึง วิทยาการหรือการศึกษาที่มีระบบเกี่ยวกับวิธีการหรือเทคนิควิธี คำว่า “วิธีวิทยาการวิจัย” จึงมีความหมายครอบคลุมระเบียบวิธีดำเนินการทุกขั้นตอนในการวิจัย ได้แก่ การกำหนดปัญหาวิจัย การศึกษาเอกสารและรายงานที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย การกำหนดสมมติฐานการวิจัย การกำหนดกลุ่มประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือวิจัย การรวบรวม การนำเสนอ การวิเคราะห์ และการแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งรวมอยู่ในวิธีวิทยาทางสถิติ ตลอดจนเทคนิควิธีการวัดและการประเมินผล

ในขณะที่ รัตนะ บัวสนธ์ (2551, น. 8) ได้อธิบายว่าระเบียบวิธีวิจัย หมายถึง โลกทัศน์ (World view) หรือบางทีก็เรียกว่า กระบวนทัศน์ (Paradigm) ทฤษฎี หลักการ และการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนตั้งแต่การกำหนด กรอบปัญหาการวิจัยจนกระทั่งการนำผลการวิจัยไปเผยแพร่และใช้ประโยชน์ สำหรับพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2555, น. 548) ได้ใช้คำว่า วิธีวิทยาการวิจัย (research methodology) ซึ่งให้ความหมายว่า ศาสตร์ว่าด้วยวิธีการวิจัย (research methods) ซึ่งใช้ในการศึกษา ค้นคว้า แสวงหา ความรู้ความจริงและการประดิษฐ์นวัตกรรมในด้านต่าง ๆ ระเบียบวิธีวิจัยแบ่งได้หลาย ประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง เช่น ถ้าใช้การควบคุมตัวแปรเป็นการแบ่ง ประเภทสามารถจำแนกวิธีวิจัยเป็นวิธีทดลอง (experimental methods) และ วิธีไม่ทดลอง (non-experimental methods) ถ้าใช้ลักษณะข้อมูลและการออกแบบ วิจัยเป็นเกณฑ์แบ่งประเภท สามารถจำแนกระเบียบวิธีวิจัยเป็นระเบียบวิธีเชิงปริมาณ (quantitative methods) ระเบียบวิธีเชิงคุณภาพ (qualitative methods) และ ระเบียบวิธีเชิงผสม (mix methods)

ดังนั้นอาจสรุปได้ว่า ระเบียบวิธีวิจัยนั้นหมายถึง กระบวนการที่นักวิจัยใช้ในการดำเนินการวิจัยตั้งแต่ต้นจนเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัยในครั้งนั้น ๆ ซึ่งจะเริ่ม ตั้งแต่การกำหนดปัญหา การกำหนดแนวทางในการศึกษาเอกสาร การกำหนดกรอบ แนวคิดในการวิจัย การกำหนดวัตถุประสงค์และสมมติฐาน การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย การกำหนดเครื่องมือที่ใช้ การเก็บและรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การสรุป ผลการวิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลการวิจัยนั้น ๆ

ความหมาย ความสำคัญของระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

จากความหมายของคำว่าวิจัยที่เราได้รับรู้มาแล้ว ต่อไปผู้เขียนจะนำเสนอ ถึงความหมายของคำว่าระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งได้มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้เบื้องต้นดังนี้

CHAPTER

02

การกำหนดชื่อเรื่องที่เหมาะสม กับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

ชื่อเรื่องของงานวิจัยจะบอกความเป็นตัวตนของงานวิจัยเล่มนั้นว่างานเล่มนี้มีลักษณะเป็นอย่างไร ทำการศึกษาอะไร กับใคร ซึ่งหากผู้อ่านคุ้นชินกับงานวิจัยเชิงปริมาณแล้วจะพบว่าในการตั้งชื่อเรื่องของงานวิจัยเชิงปริมาณนั้นจะมีรูปแบบ (pattern) ค่อนข้างตายตัว โดยปกติในชื่อเรื่องนั้นมักจะตั้งโดยอาศัยคำถาม 3 ข้อ เป็นเบื้องต้น ได้แก่ ทำอะไร ทำกับใคร และทำอย่างไร ซึ่งหากอธิบายโดยใช้ศัพท์ในเชิงวิจัยแล้วจะพบว่า

ทำอะไร หมายถึง นักวิจัยต้องการศึกษาตัวแปรอะไร

ทำกับใคร หมายถึง นักวิจัยต้องการศึกษากับกลุ่มเป้าหมายใด

ทำอย่างไร หมายถึง นักวิจัยต้องการศึกษาในลักษณะใด

เช่นตัวอย่างชื่อเรื่องงานวิจัยเชิงปริมาณ

“**ปัจจัยเชิงสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา:
การวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล**”

(ดุษฎีนิพนธ์ พันธ์มนานาวิน, 2558) จากชื่อเรื่องนี้พบว่า นักวิจัยต้องการศึกษาว่ามีสิ่งใดบ้าง (ตัวแปรต้น) ที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมเสี่ยงอย่างมีสติ (ตัวแปรตาม) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา (กลุ่มเป้าหมาย) โดยการใช้วิธีการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล (ลักษณะงานวิจัยเชิงสาเหตุ) หรือ

“**ผลการใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับอินโฟกราฟิก
เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ เรื่องการเปลี่ยนแปลงของโลก
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**”

(ปาณิสรา ศิลาพล และกอบสุข คงมนัส, 2559) ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการเรียนแบบสืบเสาะหาความรู้ร่วมกับอินโฟกราฟิก ตัวแปรตาม คือ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง

จากตัวอย่างงานวิจัยเชิงปริมาณทั้งสองที่กล่าวมาข้างต้นนั้นจะพบว่า ชื่อเรื่องของงานวิจัยเชิงปริมาณนั้นจะมีลักษณะที่เป็นรูปแบบตายตัว สามารถมองเห็นถึงกระบวนการดำเนินการวิจัยได้อย่างไม่ยากนัก อ่านชื่อเรื่องแล้วสามารถบอกได้ว่าทำอะไร ทำกับใคร และทำอย่างไร ซึ่งต้องนับว่าเป็นจุดเด่นของงานวิจัยเชิงปริมาณ แต่เมื่อสิ่งใด ๆ มีลักษณะที่ตายตัวคงเดิม นั้นก็สะท้อนความจำเจออกมาได้เช่นกัน ความน่าสนใจเริ่มลดน้อยลง เป็นอะไรที่ซ้ำ ๆ ไม่มีอะไรเตะตาหรือดึงดูดให้ผู้อ่านหยิบงานวิจัยชิ้นนั้นขึ้นมาเพื่อทำการศึกษาต่อ

CHAPTER

03

การเขียนความเป็นมา และปัญหาการวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

เมื่อนักวิจัยได้กำหนดประเด็นปัญหาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ต้องการศึกษารากฐานการณใด อาจเริ่มด้วยประเด็นกว้าง ๆ หากแต่ต้องเป็นเรื่องที่อยากรู้ เพราะความอยากรู้จะนำไปสู่การแสวงหาคำตอบและสนุกกับการวิจัย ซึ่งอาจจะเป็นปัญหาความเป็นไปได้หรือแนวคิดที่สนใจ จากนั้นจึงลงมือเขียนปัญหาและความเป็นมา เพื่อให้ผู้อ่านงานวิจัยเห็นพ้องต้องกันกับผู้วิจัยว่า สิ่งที่ผู้วิจัยกระทำอยู่นี้มีเหตุผลความสำคัญจำเป็นจริง ๆ ที่จะต้องศึกษาเรื่องนี้ โดยในบทนี้จะกล่าวถึงการเขียนความเป็นมาและปัญหาการวิจัยเชิงคุณภาพตามลำดับ

การเขียนความเป็นมา

ในการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ภูมิหลัง สุดแท้แต่หน่วยงาน หรือสถาบันแต่ละแห่งจะกำหนด ซึ่งก็ให้ความหมายเดียวกัน คือ การแสดงให้เห็นว่าทำไมผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัญหานี้ สอดคล้องกับจิตตราภา กุณฑลบุตร (2560, ออนไลน์) ได้กล่าวว่า การเขียนความสำคัญและความเป็นมาของการวิจัย

เป็นการเขียนเพื่อตอบคำถามว่าเหตุใดจึงต้องวิจัยเรื่องนี้ ข้อค้นพบจากการวิจัยจะนำมาใช้ประโยชน์อย่างไร มีความคุ้มค่าหรือไม่ในการวิจัยเรื่องดังกล่าว นิยมเขียนเป็นความเรียงที่เน้นความเป็นเหตุเป็นผล มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงของเนื้อหาสาระ โดยให้มีความกระชับเข้าใจง่าย การเขียนนำเข้าสู่ปัญหาวิจัยควรเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวปัญหา โดยเขียนให้ข้อมูลที่ชัดเจนว่า ณ เวลาปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานงานวิจัยในอดีตที่สามารถตอบปัญหาดังกล่าวได้ และปัญหาดังกล่าวสมควรได้รับการแก้ไขด้วยการหาคำตอบ โดยกระบวนการวิจัย ในการเขียนความเป็นมาของปัญหาในงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นก็มีจุดเริ่มต้นไม่ต่างจากงานวิจัยเชิงปริมาณซึ่งงานวิจัยทั้งสองลักษณะนี้ก็จะแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัญหาด้วยกันทั้งคู่

โดยทั่วไปแล้วการเขียนส่วนนี้จะมีหลักการเขียนโดยใช้การเชื่อมโยงให้เหตุผลแบบสามเหลี่ยมหัวกลับดังนี้

กว้าง/ทั่วไป

ลึก/สรุป

ภาพที่ 1 การเขียนความเป็นมาของปัญหา

CHAPTER

04

การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

จากบทที่ผ่านมา เมื่อผู้วิจัยได้ลำดับความเป็นมาและความสำคัญของ
ปัญหารวมถึงการตั้งคำถามการวิจัยได้แล้ว ในบทนี้จะกล่าวถึงการกำหนดวัตถุประสงค์
ของการวิจัยเชิงคุณภาพ พร้อมกับตัวอย่างของการกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัย

การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัย

ก่อนที่ผู้เขียนจะแนะนำการกำหนดวัตถุประสงค์รวมไปถึงวิธีการเขียนนั้น
ผู้เขียนใคร่ขออธิบายถึงคำว่าวัตถุประสงค์พอเป็นสิ่งเข้บดังนี้

ตามพจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2555,
น.379) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Objective ซึ่งให้ความหมาย
ไว้ 3 ลักษณะดังนี้

ลักษณะที่ 1 ในการเรียนการสอน หมายถึง ข้อความที่แสดงเจตจำนง
ของผู้สอนและผู้เรียนซึ่งต้องการให้ผู้เรียนบรรลุผลสำเร็จ เช่น ความรู้ ความคิด
ความสามารถและความดี หรืออย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งต้องสามารถวัดและประเมินผลได้
ส่วนในระดับการวางแผนการสอนใช้คำว่า จุดประสงค์

ลักษณะที่ 2 ในการบริหาร หมายถึง เจตจำนงหรือข้อความที่ระบุผลสำเร็จของนโยบาย มาตรการ แผน โครงการ การปฏิบัติงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ มีลักษณะสำคัญ คือ วัตถุประสงค์นั้นสามารถปฏิบัติได้ วัดและประเมินได้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาต่อไป

ลักษณะที่ 3 ในการวิจัย หมายถึง ข้อความที่ต้องการจะหาคำตอบและสามารถทดสอบหรือพิสูจน์ได้

เมื่อนำวัตถุประสงค์มารวมกับคำว่า การวิจัยจะได้ว่า วัตถุประสงค์การวิจัย หมายถึง การที่ผู้วิจัยต้องการให้ผลของการวิจัยนั้นบรรลุตามที่ตั้งไว้ดังเช่น สลิน พันธุ์พินิจ (2551, น. 73) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์การวิจัยเป็นเสมือนเข็มทิศ การดำเนินการวิจัย ช่วยให้เราทราบว่าจะค้นหาคำตอบอะไรจากข้อคำถามบ้าง การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยก็เป็นการจำแนกประเด็นการวิจัยหรือตัวแปรออกมาให้เห็นเป็นข้อย่อยที่ชัดเจน มีความเป็นวัตถุประสงค์ และสามารถดำเนินการวิจัยอย่างเป็นรูปธรรมซึ่งเราจะมักจะคุ้นชินกับวัตถุประสงค์การวิจัยเชิงปริมาณกันมาเป็นอย่างดีแล้ว กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงปริมาณนั้นโดยทั่วไปส่วนใหญ่จะมุ่งวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยเฉพาะ ตัวแปรอิสระ กับตัวแปรตาม ในขณะที่การวิจัยเชิงคุณภาพนั้น อารียวรรณ อ่วมธานี (2549, น. 22) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์สำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะให้ความสำคัญแก่องค์ประกอบส่วนที่เป็นนามธรรมของมนุษย์ กล่าวคือ ความรู้สึกนึกคิดและความสัมพันธ์ของสิ่งเหล่านั้นกับสภาพแวดล้อมในปรากฏการณ์นั้น ๆ ดังนั้นวัตถุประสงค์การวิจัยจึงมุ่งไปที่ การทำความเข้าใจความหมายและกระบวนการ ไม่ใช่การหาความถูกต้องของสิ่งที่ปรากฏอยู่ดังเช่นวิธีการของการวิจัยเชิงปริมาณ

ดังนั้นผู้เขียนจึงขอสรุปตามที่กล่าวอ้างข้างต้นว่า วัตถุประสงค์การวิจัยนั้น หมายถึงจุดหมายปลายทางของงานวิจัยที่ต้องการให้บรรลุหรือไปถึงนั่นเอง

CHAPTER

05

การกำหนดขอบเขต การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

จากบทที่ผ่านมา ผู้เขียนได้เสนอให้เห็นว่าวัตถุประสงค์ของการวิจัยนั้นเป็นส่วนที่สำคัญ เพื่อบอกให้ทราบว่าผู้วิจัยต้องการทำอะไร ซึ่งจะต้องเขียนให้สอดคล้องกับคำถามการวิจัย และเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย เมื่อมาถึงบทนี้จะกล่าวถึงการกำหนดขอบเขตของการวิจัยว่า ในการดำเนินการวิจัยนั้นนักวิจัยควรกำหนดขอบเขตในด้านใดบ้าง และควรทำอะไร มีข้อพึงระวังอย่างไรบ้าง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การกำหนดขอบเขตของการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยนั้น จำเป็นจะต้องกำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ เพื่อให้ผู้ทำวิจัยได้ดำเนินการภายใต้สิ่งที่ตนได้วางกรอบไว้ มิเช่นนั้นแล้วนักวิจัยจะไม่มีทิศทางในการดำเนินงาน ทำให้เกิดอาการสะเปะสะปะ ทำไปเรื่อย ซึ่งสิ่งที่นักวิจัยต้องกำหนดไว้ในขอบเขต ได้แก่ ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือประเด็นที่ศึกษา ขอบเขตด้านระเบียบวิธีวิจัย ขอบเขตด้านพื้นที่ และ/หรือขอบเขตด้านระยะเวลาเช่นเดียวกับ ทิวต์ล มณีโชติ (2560, ออนไลน์) ซึ่งได้กล่าวว่าขอบเขตการวิจัย หมายถึง การจำกัด

หรือกำหนดขอบเขตให้แก่การวิจัยไม่ควรนำไปจนกับข้อจำกัดของการวิจัยซึ่งมักจะกล่าวถึงในตอนท้าย การกำหนดขอบเขตการวิจัยนั้น อาจกำหนดได้หลายอย่าง เช่น

1. ขอบเขตที่เกี่ยวกับเนื้อหาที่ศึกษา
2. ขอบเขตที่เกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง
3. ขอบเขตที่เกี่ยวกับเวลา
4. ขอบเขตที่เกี่ยวกับวิธีการรวบรวมข้อมูล
5. ขอบเขตที่เกี่ยวกับตัวแปรที่ต้องศึกษา

การเขียนขอบเขตของการวิจัย จะต้องระบุให้ชัดเจน และถ้าเป็นไปได้ควรให้เหตุผลไว้ด้วยว่าทำไมจึงกำหนดขอบเขตไว้เช่นนั้น

ขอบเขตด้านเนื้อหาหรือประเด็นที่ศึกษา

สำหรับขอบเขตด้านเนื้อหา หรือบ่อยครั้งในงานวิจัยเชิงคุณภาพมักเรียกว่า ประเด็นที่ศึกษา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความคุ้นชินของแต่ละหน่วยงาน เหตุที่เราต้องกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาหรือประเด็นที่ศึกษานั้น เพื่อเอาไว้เป็นทางเดินสำหรับนักวิจัย ว่าต้องศึกษาเรื่องอะไร มีวงจำกัดกว้างมากน้อยเพียงใด ซึ่งประเด็นเหล่านี้ นักวิจัยจำเป็นต้องกำหนดให้รอบด้านเพื่อให้สามารถตอบคำถามการวิจัยที่ตนเองสนใจได้อย่างครบถ้วน

ขอบเขตด้านกลุ่มเป้าหมาย สถานที่หรือสนามการวิจัย

ในงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะเรียกว่าสนามการวิจัย เพราะจุดที่นักวิจัยต้องลงไปเก็บข้อมูลนั้นจะกำหนดเป็นภาพกว้าง ๆ มีอาณาบริเวณที่กำหนดไว้ โดยงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะทำการศึกษาปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ศึกษาความเป็นพลวัตของปรากฏการณ์มากกว่าการไปจับตัวบุคคลมานั่งกรอกแบบสอบถาม ดังที่เห็นกันเจเนตาในลักษณะของงานวิจัยเชิงปริมาณ ดังนั้นนักวิจัยต้องกำหนดสนามการวิจัยให้ชัดว่าจะเข้าไปศึกษา ณ แห่งใด เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตในการนำเสนอผลว่าข้อค้นพบที่เกิดขึ้นนี้ เกิดในสนามแห่งนี้เท่านั้น

CHAPTER

06

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง กับการวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

“การทบทวนไม่ใช่แค่การรวบรวม แต่ต้องประเมินด้วย” (โกมาตร จึงเสถียรทรัพย์, 2553, น. 38) ผู้เขียนมีความเห็นด้วยเป็นอย่างยิ่งกับวลีดังกล่าว ทั้งนี้ เพราะการศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนั้น นักวิจัยต้องใช้วิจารณญาณที่ค่อนข้างสูงในการเลือกเอกสารต่าง ๆ มาศึกษา และทำการประเมินว่าเอกสารที่หยิบมานั้นมีความน่าเชื่อถือ และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยของตนมากน้อยเพียงใด มิใช่เป็นเพียงแค่การรวบรวมงานที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาจัดพิมพ์ลงในเล่มรายงานวิจัยเท่านั้น

ความหมายและความสำคัญของการทบทวนวรรณกรรม

ใครจะทำวิจัยเรื่องใด ต้องไปศึกษาวรรณกรรมหรือทบทวนวรรณกรรมให้มาก ๆ (สิน พันธุ์พินิจ, 2551, น. 71) ทั้งนี้เพราะวรรณกรรมนั้น เป็นปัจจัยป้อนสู่กระบวนการวิจัยที่สำคัญ เพราะการศึกษาวรรณกรรมนั้นจะเป็นประโยชน์อย่างมากต่อการสร้างแนวคิด ทฤษฎี และข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการกำหนดเรื่องวิจัย อีกทั้งยังเป็นกรอบสำหรับกำหนดสิ่งที่จะศึกษาและเป็นเสมือนเกณฑ์ฐาน เพื่อเอาไว้

เปรียบเทียบกับผลการวิจัย (Punch, 1998, p. 44; Creswell, 1994, p. 21) ทั้งนี้ นักวิจัยควรศึกษาวรรณกรรมก่อนที่จะกำหนดแนวคิด วัตถุประสงค์ หรือขอบเขตของการวิจัย จนกระทั่งรวมไปถึงนิยามศัพท์ในงานวิจัยเสียด้วยซ้ำไป

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนั้นจะช่วยให้ นักวิจัยสามารถวางแผน ดำเนินงานวิจัยให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภายใต้ข้อจำกัดทางด้านเวลา งบประมาณและสิ่งอื่น ๆ ที่มีอยู่ นั่นคือ นักวิจัยสามารถดำเนินงานวิจัยให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลาและงบประมาณน้อย รวมทั้งเป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามคุณภาพและมาตรฐานทางวิชาการด้วย นักวิจัยจึงไม่ควรมองข้ามความสำคัญของการทำวิจัยในขั้นตอนนี้

ในการรวบรวมวรรณกรรมนั้นมิใช่เพียงการนำเอกสารที่นักวิจัยอ่านเจอแล้วนำมาต่อ ๆ กันเป็นชั้น ๆ ดังที่มักชอบกล่าวกันว่า วรรณกรรมดัดแปะ ซึ่งการกระทำเช่นนั้นจะก่อให้เกิดประโยชน์น้อยมากต่อความรู้ที่ผู้อ่านรวมถึงนักวิจัยที่จะได้รับนักวิจัยมือใหม่หลายคนอาจจะยังเข้าใจคลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการศึกษาเอกสารวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องผิดพลาดอยู่บ้าง หลายคนยังเข้าใจว่าในการศึกษาเอกสารวรรณกรรมนั้นต้องให้มีจำนวนมาก ๆ เข้าไว้ก่อนโดยไม่คำนึงว่า เอกสารเหล่านั้นจะเชื่อมโยงกันหรือไม่เพียงแค่นำมาเรียงต่อ ๆ กันเป็นพอ

ประโยชน์ของการทบทวนวรรณกรรม

ในการทบทวนวรรณกรรมนั้นจะช่วยให้ นักวิจัยได้รับประโยชน์ต่าง ๆ ดังที่นักวิชาการได้ให้ข้อคิดดังนี้

ลัวัน สายยศ และอังคณา สายยศ (2538, น. 34-35) ได้กล่าวว่า ประโยชน์ของการศึกษาวรรณกรรมมีดังนี้

1. เพื่อค้นหาความจริง เป็นความจริงระดับสูงที่ผ่านการพิสูจน์แล้วว่าเป็นอย่างไร

CHAPTER

07

ขั้นตอนการวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

การดำเนินการวิจัยนั้นเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องโดยมีจุดเริ่มต้นกระทั่งถึงจุดสิ้นสุด ซึ่งในจุดเริ่มต้นของการวิจัยนั้นจะเริ่มที่การกำหนดปัญหา การกำหนดขอบเขต เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผลการวิจัย ซึ่งเนื้อหาในบทนี้จะกล่าวถึงขั้นตอนการวิจัยโดยเริ่มที่การออกแบบการวิจัย การเลือกกลุ่มเป้าหมาย และการทำงานภาคสนามตามลำดับ

การออกแบบการวิจัย

ความหมายของการออกแบบการวิจัย

ชาย โพธิ์สิตา (2550, น. 107) ได้กล่าวว่า การออกแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ แผนที่ทางความคิดของนักวิจัยที่จะบอกว่าในการทำวิจัยเพื่อบรรลุถึงคำตอบที่เขาสนใจนั้น เขาจะต้องทำอะไรบ้าง จะทำอย่างไร จะทำอะไรก่อนอะไรหลัง และจะเกี่ยวข้องกับใครบ้าง แผนนี้ทางความคิดนี้เหมือนกับแผนที่ของนักเดินทางตรงที่มันทำหน้าที่ให้แนวทางในการทำวิจัยเพื่อไปให้ถึงคำตอบที่ต้องการ

เท่านั้น นักวิจัยอาจจะปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ในการทำงานให้ต่างออกไปจากที่ออกแบบไว้แต่แรกก็ได้ ถ้าเห็นว่ามีเหตุผลอันสมควร คุณสมบัติอีกอย่างหนึ่งของแผนที่ทางความคิดสำหรับการทำวิจัย คือ แต่ละขั้นตอนแต่ละองค์ประกอบใน “แผนที่การวิจัย” นี้ต่างก็มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ชนิดที่เมื่อมีการปรับเปลี่ยนในองค์ประกอบอันหนึ่งก็จะมีผลกระทบต่อองค์ประกอบที่เหลืออื่น ๆ ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม

ในขณะที่ บุญมี พันธุ์ไทย (2553, น. 48) ได้กล่าวว่า การออกแบบการวิจัยนั้น หมายถึง การกำหนดแนวทางหรือแผนการดำเนินงานในการทำวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบหรือผลการวิจัยที่เชื่อถือได้ โดยมีการระบุรายละเอียดของขั้นตอนต่าง ๆ ในการทำวิจัยว่า ในแต่ละขั้นตอนผู้วิจัยจะต้องทำอะไรบ้างและทำอย่างไร เมื่อออกแบบการวิจัยเสร็จแล้วก็จะได้แบบวิจัย ซึ่งเปรียบเสมือนการสร้างบ้านเสร็จแล้วก็จะได้แปลนบ้าน

ทำนองเดียวกับ ผ่องพรรณ ตรัยมงคลกุล (2555) ได้ให้ความหมายเป็นสองทางซึ่งมีลักษณะที่สอดคล้องกันโดยในความหมายแรกกล่าวว่า แบบการวิจัยเป็นรูปแบบเฉพาะของการวิจัยเพื่อตอบสนองจุดมุ่งหมายการวิจัยหนึ่ง ๆ เช่น การทดลองแบบต่าง ๆ การวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ เป็นต้น และในอีกความหมายหนึ่ง คือ การวางโครงสร้าง/กรอบการวิจัยครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดปัญหาวิจัย การวางกรอบตัวแปร การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสรุปผล (การทำพิมพ์เขียวการวิจัย)

เดอว์ วาอูส (De Vaus, 2006, ออนไลน์) กล่าวว่า การออกแบบการวิจัยนั้น หมายถึง กลยุทธ์หรือแผนการทั้งหมดที่นักวิจัยเลือกใช้เพื่อดำเนินการวิจัย ซึ่งแผนการนี้จะกล่าวถึงตั้งแต่การเก็บรวบรวมข้อมูล การวัดและการวิเคราะห์ข้อมูล

ไวร์สม่า (Wiersma, 2000, p.104) กล่าวว่า การออกแบบการวิจัยเป็นกลยุทธ์ที่ต้องใช้วิจารณญาณในการวิจัย เพื่อให้การวิจัยมีความสอดคล้อง ดังนั้นการออกแบบการวิจัยจึงไม่ใช่การเลือกแบบการวิจัยให้เหมาะสมเท่านั้น

CHAPTER

08

การสร้างเครื่องมือ การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

แม้ว่าตัวผู้วิจัยจะเป็นเครื่องมือหลักของการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ หากแต่นักวิจัยเมื่อลงไปทำการเก็บข้อมูลโดยที่ไม่มีการเตรียมความพร้อมหรือวัสดุอุปกรณ์ เครื่องช่วยต่าง ๆ ย่อมได้ข้อมูลที่ไม่ครบถ้วนหรือได้ข้อมูลที่ไม่ดีพอ ดังนั้นเมื่อนักวิจัยจะลงไปในสนามเพื่อทำการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจำเป็นจะต้องมีอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้สำหรับช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อให้สะดวกสำหรับนักวิจัยและเก็บข้อมูลได้ครบถ้วนตามประเด็นที่ต้องการ

สำหรับเครื่องมือหรือวิธีการที่นิยมใช้เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพนั้น ได้แก่ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ซึ่งในบทนี้จะกล่าวถึงประเภท และวิธีการสร้างเครื่องมือแต่ละชนิด

การสังเกต

การสังเกตในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นผู้วิจัยอาจใช้แบบสังเกตเป็นตัวช่วยในการสังเกตเหตุการณ์เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งนี้แบบสังเกตเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้ใน

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญในการใช้ เพราะผู้ใช้จะต้องดำเนินการสังเกตสิ่งต่าง ๆ ประเด็นต่าง ๆ ตามแบบสังเกตที่กำหนดไว้ ดังนั้นข้อมูลที่ได้จึงขึ้นอยู่กับตัวผู้สังเกตเป็นหลัก ซึ่งการสังเกตนั้นก็คือการสังเกตเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับบุคคล โดยใช้ประสาทสัมผัสของผู้สังเกตเฝ้าดูพฤติกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นแสดงออกมาในลักษณะที่เป็นจริง ตามธรรมชาติ โดยมีวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการดู และไม่มีการควบคุมสถานการณ์ที่ทำการสังเกต ซึ่งการสังเกตนั้นอาจมีหลายลักษณะ

ประเภทของการสังเกต

1. การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (Participation Observation) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ที่สังเกต หรือผู้สังเกตได้เข้าไปเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มผู้ถูกสังเกตหรือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เช่น การสังเกตการร่วมชุมนุมของผู้ประท้วง ผู้สังเกตจะเข้าไปร่วมชุมนุมประท้วงกับผู้ถูกสังเกตด้วย และจะค่อย ๆ ใช้เทคนิคการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการประกอบเก็บข้อมูลจากผู้ร่วมชุมนุม หรือการสังเกตพฤติกรรมการดำเนินชีวิตของพนักงานอาบอบนวด ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมอาบอบนวด อาจเป็นไปในฐานะพนักงานหรือผู้ใช้บริการก็ได้แต่เทคนิคของผู้สังเกต การสังเกตแบบมีส่วนร่วมนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงมาก เพราะผู้ถูกสังเกตจะแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ อย่างเป็นธรรมชาติ ไม่รู้สึกถึงการเป็นผู้ถูกจ้องเฝ้ามอง

2. การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (Non-participation Observation) เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์ที่สังเกต หรือไม่ได้เข้าไปเป็นสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่มผู้ถูกสังเกต เช่น การสังเกตพฤติกรรมการสอนของนิสิตฝึกสอน ผู้สังเกตจะไม่เข้าไปยุ่งหรือเข้าไปนั่งเรียนกับนักเรียน ผู้สังเกตอาจนั่งสังเกตอยู่ภายนอกห้องเรียนใช้ทักษะการฟัง หรือชำเลืองแลมองพฤติกรรมของนิสิตฝึกสอนกับนักเรียน การสังเกตแบบนี้อาจทำให้ผู้ถูกสังเกตหรือกลุ่มตัวอย่างรู้ว่า

CHAPTER

09

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อเป็นตัวช่วยในการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว จากนั้นนักวิจัยก็ต้องนำเครื่องมือวิจัยที่สร้างขึ้นไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งข้อมูลแต่ละชนิด แต่ละประเภทล้วนมีเทคนิค วิธีการ ความยากง่ายในการเก็บที่แตกต่างกัน ซึ่งในบทนี้ผู้เขียนจะได้นำเสนอวิธีการเก็บข้อมูลตามลักษณะของเครื่องมือในแต่ละประเภทที่สืบเนื่องมาจากบทที่ผ่านมา และยกตัวอย่างของข้อมูลในแต่ละประเภทเพื่อให้เห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น

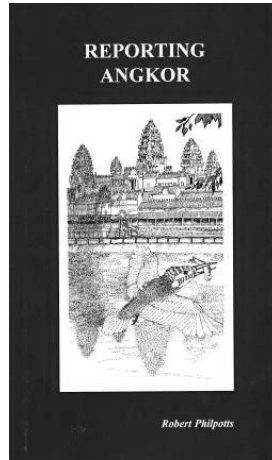

การบันทึกภาคสนาม

“บันทึกภาคสนาม” (อานันท์ กาญจนพันธุ์, 2557) ในทางมานุษยวิทยา ถือเป็นงานที่มีความสำคัญ ในความเป็นจริง การบันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไม่ได้เป็นเรื่องเฉพาะนักมานุษยวิทยาเท่านั้น แต่เป็นเรื่องของใครก็ตามที่สนใจและต้องการที่จะเข้าใจคนอื่น ในปี ค.ศ. 1296-1297 นักเดินทางชาวจีน ชื่อ Chou Ta Kuan ได้บันทึกการเดินทางไปนครวัดในหนังสือชื่อ “Reporting Angkor” โดยเป็นมุมมองของคนในยุคนั้น งานดังกล่าวมีการแปลหลายภาษา

ผู้เขียนต้นฉบับ Chou Ta Kuan

หนังสือที่ถูกแปลโดย Robert Philpotts

ภาพที่ 10 บันทึกภาคสนามของ Chou Ta Kuan

ที่มา: <https://www.bookdepository.com/Reporting-Angkor-Robert-Philpotts/9780946623914>

ในปี พ.ศ. 2486 นักวิชาการไทยก็มีการบันทึกเช่นเดียวกัน มีงานบันทึกซึ่งแปลกเป็นอย่างยิ่ง คือ เรื่อง “ผิโนล้านนาไทย” เป็นบันทึกที่เขียนโดย เจ้าแก้วมงคล ผู้เป็นลูกหลานเจ้าเมืองน่าน ต่อมาเป็นปลัดจังหวัดเชียงราย และได้เห็นพิธีไหว้ผีเมือง ซึ่งเป็นช่วงเวลาก่อนที่หัวเมืองเหนือจะถูกรวบรวมเป็นส่วนหนึ่งของสยาม

ในงานของบุญช่วย ศรีสวัสดิ์ ที่เป็นการบันทึกวัฒนธรรมตามแนวชาติพันธุ์วรรณา ซึ่งเป็นต้นแบบของงานมานุษยวิทยาในภายหลัง บุญช่วย ศรีสวัสดิ์ ได้เดินทางไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อพบปะชาวพม่า ไทใหญ่ จีน โดยเฉพาะไทลื้อ ได้บันทึกเป็นหนังสือเรื่องคนไทยในประเทศจีนชื่อว่า “ลื้อ คนไทยในประเทศจีน” (2498) เป็นบันทึกที่เป็นงานเขียนและมีภาพถ่ายที่ทำให้เห็นภาพของผู้คน บันทึกนี้

CHAPTER

10

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยเชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นจะมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณอยู่บ้าง ซึ่งกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพนั้นจะเริ่มกระทำตั้งแต่การลงมือเก็บข้อมูล หรือเริ่มลงเข้าสู่สนาม ทั้งนี้จะกระทำไปพร้อม ๆ กันตลอดระยะเวลาการเก็บข้อมูล เรื่อยไปจนกระทั่งหลังจากเสร็จสิ้นการเก็บข้อมูลก็ยังกระทำต่อไป ซึ่งลักษณะการกระทำดังนี้จึงเป็นจุดที่ต่างจากการวิจัยเชิงปริมาณดังที่กล่าวผ่านมาข้างต้น สำหรับในบทนี้ผู้เขียนได้กล่าวถึงกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่เริ่มเข้าสู่สนาม การตรวจสอบข้อมูล การใช้ทฤษฎีช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล จบจนกระทั่งการวิเคราะห์ข้อมูลเสร็จสิ้น

เงื่อนไขการวิเคราะห์ข้อมูล

มีความจำเป็นอย่างไรที่นักวิจัยเชิงคุณภาพจะต้องเข้าใจในธรรมชาติของการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งหากใช้แนวคิดของการวิจัยเชิงปริมาณมาวิเคราะห์แล้วจะทำให้ผลการวิเคราะห์นั้นขาดตกบกพร่อง ได้ข้อสรุปที่ไม่ครบถ้วนหรืออาจสรุปเป็นคนละเรื่องละราวกันไป ซึ่งเงื่อนไขหรือธรรมชาติของการวิเคราะห์ข้อมูล

เชิงคุณภาพนั้นเป็นเรื่องที่ละเอียดและซับซ้อน ดัง สุภางค์ จันทวานิช (2559, น. 11) ได้กล่าวว่า

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะเริ่มกระทำไปพร้อม ๆ กับการเก็บรวบรวมข้อมูล และกระทำต่อไปจนกระทั่งหลังจากเสร็จสิ้นการเก็บรวบรวมข้อมูล อธิบายโดยละเอียดได้ว่า ในการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างไปจากการวิจัยเชิงปริมาณนั้นคือ การวิจัยเชิงปริมาณนั้นจะเป็นการศึกษาแนวคิดทฤษฎีโดยละเอียดก่อนแล้วจึงนิรนัยแนวคิดทฤษฎีนั้นออกมาเพื่อกำหนดเป็นสมมติฐาน จากนั้นจึงออกไปเก็บข้อมูลเพื่อยืนยันแนวคิดทฤษฎี ซึ่งกระบวนการเหล่านี้ จะค่อนข้างตรงกันข้ามกับกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะมีจุดมุ่งหมายเพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยสนใจ โดยจะต้องลงสนามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลให้รอบด้านแล้วจึงสร้างข้อสรุปอุปนัยเพื่อให้ได้ข้อสรุปสำหรับปรากฏการณ์นั้น ๆ และกระทำการทดสอบข้อสรุปที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นกระทำไปเรื่อย ๆ จนข้อสรุปนั้นสรุปได้ครบถ้วน ถูกต้อง ดังนั้นนักวิจัยเชิงคุณภาพจึงจะไม่ได้เริ่มต้นด้วยการเลือกกรอบแนวคิดทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งมากำหนดเป็นแนวทางการศึกษาปรากฏการณ์ ตลอดจนการตั้งสมมติฐานก็ได้เคร่งครัดมากนัก ซึ่งจากเหตุข้างต้นจะทำให้เห็นว่านักวิจัยเชิงคุณภาพจะต้องดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตั้งแต่กระบวนการเข้าสู่สนาม และกระทำเรื่อยไปจนกระทั่งหลังจากออกสนามมาแล้วนั่นเอง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลต้องมีข้อมูลจากมุมมองของคนใน ประเด็นนี้สามารถทำความเข้าใจได้ว่า นักวิจัยไม่ควรที่จะตัดสินหรืออธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ ด้วยความคิดหรือทฤษฎีของนักวิจัยเองซึ่งเราเรียกว่า คนนอก (etic) トラバドที่นักวิจัยยังไม่เข้าใจปรากฏการณ์หรือวิถีชีวิตของปรากฏการณ์นั้น หรือนักวิจัยยังไม่เป็นคนใน (emic) ซึ่งหากนักวิจัยด่วนสรุปโดยการเป็นคนนอกจะทำให้ข้อสรุปนั้นผิดพลาด ปรากฏการณ์หรือกลุ่มเป้าหมายจะถูกมองโดยผ่านความคิดหรือทฤษฎี

CHAPTER

11

การนำเสนอผลการวิจัย เชิงคุณภาพ

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพจากแนวคิดทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

อีกหนึ่งบทบาทของนักวิจัย หลังจากที่ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วนั้นคือ การสื่อสารให้ผู้ที่อ่านงานวิจัยที่นักวิจัยดำเนินการนั้นได้เข้าใจให้ตรงกับความต้องการของนักวิจัย ซึ่งหากเป็นลักษณะการนำเสนอด้วยวาจามีการซักถามโต้ตอบระหว่างผู้ฟังและผู้นำเสนอ ความเข้าใจที่ตรงกันก็จะเกิดขึ้นได้โดยง่าย แต่หากเป็นการนำเสนอโดยผ่านรูปเล่มที่สมบูรณ์ของรายงานวิจัยหรือในลักษณะบทความที่ต้องย่อรายงานฉบับนั้นมาให้เหลือเพียง 10 – 20 หน้า ซึ่งเป็นการสื่อสารทางเดียวของผู้เขียนรายงานไปยังผู้อ่าน ผู้อ่านย่อมแปลความโดยใช้สามัญสำนึกของตนเองเป็นหลัก ดังนั้น ถ้าผู้เขียนนำเสนอผลไม่ชัดเจนอย่างเพียงพอแล้ว ความตั้งใจของผู้เขียนที่ตั้งใจนำเสนอในประเด็นต่าง ๆ อาจผิดเพี้ยนไปได้

สำหรับการเขียนรายงานฉบับเต็มหรือฉบับบทความนั้น รัตนะ บัวสนธิ (2558) ได้กล่าวว่า สิ่งที่ต้องคำนึงถึงนั้นจำเป็นจะต้องตอบคำถามสำคัญ ๆ กับตัวเองให้ได้ว่า 1) วัตถุประสงค์ของการวิจัยคืออะไร ต้องการคำตอบที่มีจุดเน้นในเรื่องอะไร เช่น ระหว่างมุ่งเน้นการเสนอภาพการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาว่าชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาอย่างไรบ้าง หรือมุ่งเน้นที่กระบวนการชักชวนให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาว่า

ต้องใช้วิธีการใดบ้างในการดึงชุมชนเข้ามาที่โรงเรียน 2) แหล่งเผยแพร่คืออะไร ระหว่างการตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารทางวิชาการซึ่งมีลักษณะเป็นบทความ หรือเป็นเอกสารทางวิชาการเพื่อประกอบการสำเร็จการศึกษาซึ่งมีรูปแบบฉบับเต็ม (เช่น ปริญญาโท หรือวิทยานิพนธ์) 3) กลุ่มผู้อ่านงานวิจัยคือใคร ระหว่างนักวิชาการ ในกลุ่มสาขาวิชาชีพเดียวกัน ผู้บริหารองค์กร ผู้ปฏิบัติงาน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับเรื่องที่ทำวิจัย สาธารณะชนทั่วไป หรืออาจารย์ผู้สอนวิทยานิพนธ์ ประเด็นเหล่านี้จะช่วยให้วิจัยเลือกรูปแบบในการเขียนรายงานได้ตรงตามความต้องการมากยิ่งขึ้น

ส่วนประกอบของรายงานวิจัย

แม้ว่าผู้วิจัยตัดสินใจเลือกได้แล้วว่า ต้องการเสนองานวิจัยในประเด็นใด เลือกที่จะเผยแพร่ในลักษณะใด และกำหนดกลุ่มผู้อ่านงานวิจัยได้แล้วว่าเป็นใคร แต่สุดท้ายตามแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่านต่างเห็นตรงกันว่าส่วนประกอบที่สำคัญของการนำเสนองานวิจัยนั้นควรประกอบด้วย ส่วนเริ่มต้น ส่วนกลาง และส่วนสุดท้าย (องอาจ นัยพัฒน์, 2548; สีน พันธุ์พินิจ, 2551; รัตนะ บัวสนธ์, 2558; ไพฑูริย์ เวทการ, 2561) ซึ่งในแต่ละส่วนนั้นจะมีจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ ส่วนเริ่มต้นนั้นจะเป็นการเขียนเพื่อบอกให้ผู้อ่านทราบว่านักวิจัยเป็นใคร กำลังจะทำอะไร ในขณะที่ส่วนกลางนั้น จะบอกเกี่ยวกับกระบวนการดำเนินงานของนักวิจัยว่า ทำอะไรมาบ้าง และได้ข้อค้นพบอะไรบ้าง และสำหรับส่วนสุดท้ายนั้นเป็นการสรุปให้เห็นว่าทั้งหมดนั้นกล่าวถึงอะไร รวมทั้งข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำข้อค้นพบจากการวิจัยไปใช้หรือทำวิจัยในแง่มุมอื่น ๆ ให้ลุ่มลึกต่อไป

การวางแผนการเขียนรายงานวิจัย

ในการเตรียมตัวเขียนรายงานวิจัยนั้น Alex (2016) ได้แนะนำเคล็ดลับ 8 ขั้นตอนของการเขียนรายงานไว้ดังนี้

ดัชนี

ก

การเขียนความเป็นมา.....31	การเลือกตัวอย่างแบบก๊อห์นหิมะ.....98,
การจำแนกประเภทข้อมูล..... 175	102
การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า 166	การเลือกตัวอย่างแบบทั่วไป98, 101
การตั้งชื่อเรื่อง.....22	การเลือกตัวอย่างแบบแบ่งชั้นตาม
การถ่ายโอนผลการวิจัย..... 9	วัตถุประสงค์.....98, 104
การทบทวนวรรณกรรม63	การเลือกตัวอย่างแบบมีเกณฑ์.98, 102
การเปรียบเทียบเหตุการณ์..... 176	การเลือกตัวอย่างแบบยืนยันและขัด
การพึ่งพากับเกณฑ์อื่น 9	แย้ง.....98, 103
การยืนยันผล.....10	การเลือกตัวอย่างแบบรวม.....99, 106
การเลือกตัวอย่างกรณีที่มีความสำคัญ	การเลือกตัวอย่างแบบสุดโต่ง.....98, 99
ทางการเมือง.....98, 106	การเลือกตัวอย่างแบบสุ่มตาม
การเลือกตัวอย่างกรณีวิกฤติ....98, 101	วัตถุประสงค์.....98, 105
การเลือกตัวอย่างกรณีหลากหลาย...98,	การเลือกตัวอย่างแบบเอกพันธ์.....
10098, 100
การเลือกตัวอย่างตามทฤษฎี....98, 103	การวิเคราะห์ข้อมูล 157
การเลือกตัวอย่างตามสะดวก...99, 106	การวิเคราะห์สรุปอุปนัย..... 186
การเลือกตัวอย่างตามโอกาส....98, 105	การวิเคราะห์ส่วนประกอบ 177
การเลือกตัวอย่างที่มีข้อมูลตรงตาม	การวิจัยเชิงชาติพันธุ์วรรณนา90
ประเด็นการวิจัยมากกว่าปกติ	การวิจัยเชิงปรากฏการณ์วิทยา87
.....98, 99	การวิจัยเชิงเล่าเรื่อง84
	การวิจัยเชิงสร้างทฤษฎีจากพื้นที่89

การวิจัยแบบการศึกษารายกรณี91	ผ
การสนทนากลุ่ม..... 130	ผู้จัดบันทึก 136
การสังเกต..... 119	ผู้ดำเนินรายการ..... 133
การสังเกตแบบมีโครงสร้าง 121	ผู้ร่วมสนทนา..... 135
การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 120	ผู้ให้ข้อมูล.....97
การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง 121	ผู้ให้บริการทั่วไป 137
การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม 120	ร
การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 127	ระเบียบวิธีวิจัย..... 1
การออกแบบการวิจัย81	ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ2
ข	รายงานวิจัยที่ดี 208
ขอบเขตของการวิจัย.....53	รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ..... 7
ค	วัตถุประสงค์การวิจัย43
ความเชื่อถือได้8	ส
คำถามการวิจัย36	สนามการวิจัย93
ช	อ
ชีวประวัติ.....85	อัตชีวประวัติ.....86
บ	
บันทึกภาคสนาม 145	
บันทึกละเอียด 150	
แบบสังเกตทักษะ..... 124	
แบบสังเกตพฤติกรรม 123	
แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง.. 128	

หนังสือแนะนำ

สื่อพิมพ์เพื่อการศึกษา
Print media for education
ผู้แต่ง: รศ. ดร.ทิพรรัตน์ สิทธิวงษ์

“สื่อพิมพ์เพื่อการศึกษา” มิใช่เพียงแค่หนังสือหรือเอกสารทั่วไปเท่านั้น แต่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่ผู้อ่านโดยผ่านการรับรู้ทางสายตา มีคำถามเกิดขึ้นมากมายเกี่ยวกับสื่อพิมพ์เพื่อการศึกษา ถึงความสำคัญของสื่อพิมพ์เพื่อการศึกษากระบวนการพิมพ์ ออกแบบสารอย่างไรให้อ่านและเข้าใจง่าย ดึงดูดความสนใจ ตัวอักษรควรใช้แบบไหนขนาดเท่าไร การจัดหน้าพิมพ์ทำอย่างไร กราฟและแผนภูมิ การเชื่อมโยงข้อความในรูปแบบของข้อความหลายมิติและสื่อหลายมิติ ช่วยส่งเสริมการรับรู้ได้อย่างไร มีกระบวนการทดสอบประสิทธิภาพสื่ออย่างไร ทุกอย่างที่เป็นคำถาม คุณหาคำตอบเหล่านั้นได้ในหนังสือเล่มนี้

**การประเมินการปฏิบัติ
แนวคิดสู่การปฏิบัติ**
ผู้แต่ง: ผศ. ดร.ภฤชยาภาณุรณ์ โดฬพิทักษ์

ทักษะในศตวรรษที่ 21 มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าที่จะประเมินได้ด้วยวิธีการวัดแบบดั้งเดิม ดังนั้น การประเมินการปฏิบัติ (Performance Assessment) จึงเป็นทางเลือกที่เหมาะสมกับการประเมินทักษะของผู้เรียนในยุคปัจจุบัน และเป็นทั้งวิธีการตรวจสอบการใช้ความคิดและทักษะในระดับสูงของผู้เรียนที่สอดคล้องกับการพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวม หนังสือเล่มนี้นำเสนอแนวคิดการประเมินการปฏิบัติ และวิธีการออกแบบการประเมินในรูปแบบต่าง ๆ โดยมีขอบข่ายของการเคลื่อนไหวทางร่างกายที่ใช้ทั้งสององและจิตใจ ซึ่งผู้เรียนทำงานร่วมกันและประยุกต์ใช้แนวคิดและทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน

**การวิเคราะห์พฤติกรรม
การเรียนการสอน**
ผู้แต่ง: รศ. ดร.ทิพรรัตน์ สิทธิวงษ์

การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอน จะมีคุณค่าต่อครูและนักศึกษาครูที่ประสงค์จะพัฒนาประสิทธิภาพของการสอนให้ดีขึ้น หากครูหรือนักศึกษาครูนำวิธีการนี้มาใช้ในการสอนของตนเอง จะสามารถทราบพฤติกรรมและวิเคราะห์พฤติกรรมการสอนที่ส่งผลต่อการรับรู้และเรียนรู้ของผู้เรียนได้ การวิเคราะห์พฤติกรรมการเรียนการสอนจึงเปรียบเสมือนกระจกเงาส่องดูตนเอง เพื่อใช้ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ทั้งครูและนักศึกษาครู รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดประสบการณ์วิชาชีพทางการศึกษาในเชิงประเมินผลการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เป็นเครื่องมือในการวิจัยที่ก่อให้เกิดระบบและแนวความคิดใหม่ให้มีประสิทธิภาพและการยอมรับที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

☎ 0 5596 8833-8836

📍 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

✉ nuph@nu.ac.th

การบริหารและการจัดการ ศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้แต่ง: รศ. ดร.ธีรศักดิ์ อุปรมัย อุปโมยอริชัย
ผศ. ดร.สุชาติ บางวิเศษ

การบริหารและการจัดการศึกษาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นจุดเริ่มต้นและเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติ อันเกิดจากการหล่อหลอมให้รักในการศึกษา รักในความรู้ รักชาติ รักศาสนา และรักพระมหากษัตริย์ สร้างวัฒนธรรมอันดีงามในความเป็นประเทศไทย ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกท่านต้องศึกษาและเรียนรู้พร้อมนโยบายจากรัฐบาลสู่การพัฒนาให้เกิดประสิทธิผลในตัวผู้เรียนให้มากที่สุด โดยยึดหลักการทฤษฎีสู่แนวทางในการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมสามารถกระทำได้จริงเกิดผลลัพธ์ที่ตามดัชนีตัวบ่งชี้และส่งถึงผลกระทบต่อมาตรฐานการศึกษาของชาติ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความหลากหลายในวัฒนธรรมเชิงพื้นที่และบริบทที่มีความแตกต่างทางเชื้อชาติ การกำเนิดและการเปลี่ยนแปลงภายใต้เศรษฐกิจฐานความรู้สู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความเป็นพลเมืองที่ดีต่อการพัฒนาประเทศชาติสืบไป

เทคนิคการสรุปความ

ผู้แต่ง: ผศ.วราวิชต์ มหามนตรี

หนังสือเทคนิคการสรุปความเล่มนี้มีเนื้อหาครอบคลุมวิธีการสรุปความงานเขียนประเภทต่าง ๆ ที่พบเห็นได้จากสื่อในชีวิตประจำวัน อาทิ สารคดี บันเทิงคดี บทวิเคราะห์ บทวิจารณ์ บทสัมภาษณ์ โดยนำวิธีการจดบันทึกแบบ Cornell Notes ของ Dr. Walter Pauk มาประยุกต์ใช้ในการเขียนเรียบเรียงเนื้อความสรุป อีกทั้งยังมีการสรุปความในการเขียนผลงานวิจัยเพื่อให้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเขียนผลงานวิจัยบางองค์ประกอบ และเพื่อป้องกันการลักลอกและละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานวรรณกรรมพร้อมตัวอย่างประกอบอย่างชัดเจนในแต่ละบท เพื่อให้ผู้อ่านสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จึงเป็นประโยชน์ต่อนักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ นักวิชาการ และผู้สนใจในทุกสาขาอาชีพ

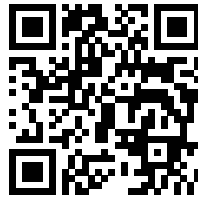

สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

สั่งซื้อหนังสือออนไลน์

จัดส่งถึงบ้านสะดวกรวดเร็ว

สั่งซื้อทันที

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

✉ nuph@nu.ac.th สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

☎ 0 5596 8833-8836 [nu_publishing](https://twitter.com/nu_publishing)

